

Den frivilliga skytterörelsen : Föredrag /

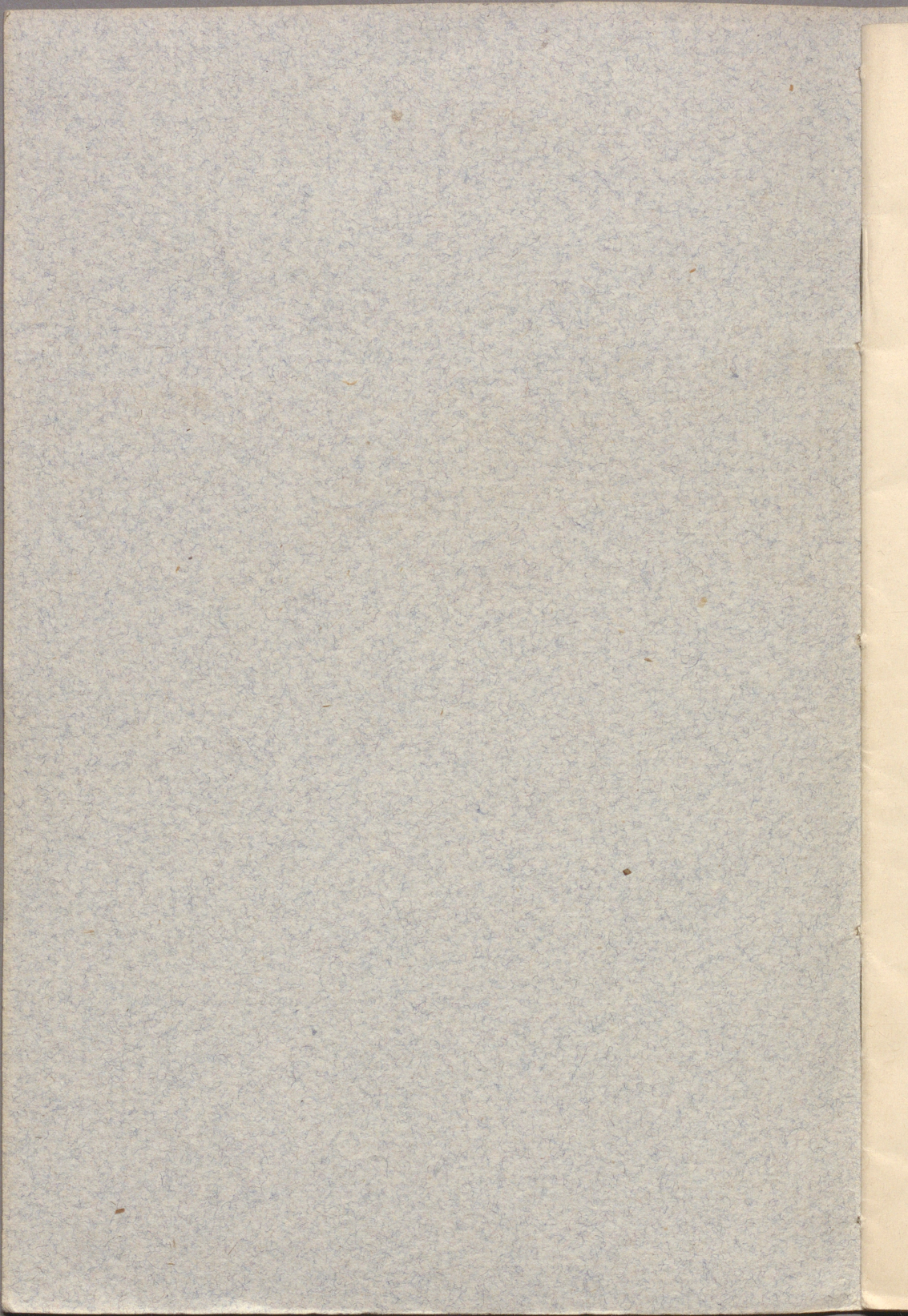
Lemchen, Joachim Christofer,

33 C Br.

LEMCHEN

1896

Königs.
Skriftstiftningar

Den frivilliga
skytterrörelsen

Föredrag hållet i Stockholm den 18 Nov. 1895

af

ancker
F. F-N.

Pris 10 öre.

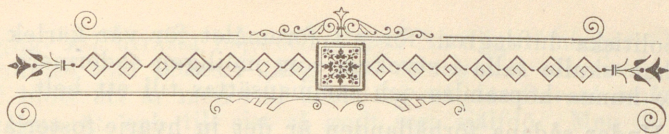

Den frivilliga

skattelöslösen

1874

Den frivilliga skytterörelsen

Föredrag hållet i Stockholm den 18 Nov. 1895

af C. L—n.

Vi älska alla vårt fädernesland. Vi göra det alla af en inneboende känsla, som vi insupit med modersmjölken och som med eller mot vår vilja följer oss till grafven. De som hafva haft tillfälle att studera förhållandena i andra länder och som kunna göra en fördomsfri jämförelse, de älska vårt land äfven af öfvertygelse, ty de veta, att hos intet annat folk är den lagförbundna friheten större eller klyftan mellan samhällsklasserna och partier mindre än hos oss. Jag vill visserligen icke påstå, att vi i dessa hänseenden nått all den utveckling som möjligen kan vara önskvärd, men i allmänhet taget hafva vi hunnit längre fram än andra nationer, och utsigten att på den fredliga utvecklingens väg nå fram till eftersträfvansvärda mål är hos oss större än annorstädes.

Det svenska folket intager äfven ett aktadt rum bland nationerna. De lagrar, som det fordom skar på ärans fält, hafva ännu icke helt och hållet förbleknat och bland dem inviras ständigt friska sådana hämtade från vetenskapens, uppfinningarnas och konstens fredliga områden.

Det är därför helt naturligt att vi med kärlek och stolthet blicka upp till den helgjutna bild som vår nation företer. Men då vi granskande betrakta den, kanske i den lofvärda afsigten att upptäcka någon liten fläck som vi möjligen skulle kunna bidra a till att putsa bort, så kunna vi icke underlåta att med ängslan iakttaga, att den inrättning, krigsmakten, som är afsedd att sammanhålla och upprätthålla nationen, när de politiska stormarna rasa och försöka kullslå den, lider af flera brister och svagheter som möjligen göra den oförmögen att fylla de ytterst maktpåliggande uppgifter, som i nödens stund komma att föreläggas densamma. Det skulle kanske blott behövas en häftig skakning i de oss omgifvan-

de politiska luftlagren, för att föremålet för vår kärlek och stolthet skulle falla i stycken, som möjligen sedermera icke skulle kunna hopsamlas och sammansättas till ett helt.

Under sådana förhållanden är det ju hvarje fosterlandsälskande persons plikt att närmare undersöka om verkligen sådana betänkliga brister och svagheter finnas samt hvad som möjligen kan göras för att afhjälpa dem. — Jag har icke gjort till min uppgift att nu påvisa alla de brister och svagheter som finnas hos vår flotta och vår här, jag vill blott tåsta uppmärksamhet på *en* svaghet hos hären, nämligen dess otillräckliga skjutskicklighet, samt på ett medel att upphjälpa densamma.

Genom öfningstidens utsträckning till 90 dagar har vår här vunnit högst betydligt i styrka och det i vida större proportioner än ökningen af antalet öfningsdagar. Det har nu blifvit möjligt att med ordning genomgå och öfva allt hvad åtminstone en infanterist behöfver kunna, och i ärligenom hafva öfningarna vunnit i allvar och intresse icke allenast för lärjungen utan äfven för läraren. Men det är icke nog att hafva genomgått och öfvat sådana kunskaper och sådana färdigheter som skola tillämpas inför fienden och ofta under känslan af dödsfara; de måste vara inöfvade till vana, till rutin, så att soldaten handlar rätt, äfven då tanke- och ömdömesförmågan äro nedsatta.

Man kan indela soldatens åligganden i tre hufvudgrupper lyda, marchera och skjuta. Låt nu vara att det är möjligt att på 90 dagar lära *soldaten* beväringssmannen att lyda och marschera, och att innöta detta till vana, men att hinna bibringa honom en grundlig skjutfärdighet är omöjligt och att innöta en sådan färdighet till vana är på så kort tid otänkbart. Då man nu betänker att nutidens strider afgöras genom skjutning, så är det uppenbart att härens obestridliga svaghet i skjutfärdighet *måste* afhjälpas, om den skall kunna fylla sin i nödens stund ytterst maktpåliggande uppgift. Detta kan ske genom att öka öfningstiden, men äfven om öfningstiden ökas till ett halft eller ett helt år, så återstår alltid att underhålla den färdighet som därunder förvärfvats under de 18 år som *soldaten* beväringssmannen kvarstår i rullorna efter att hafva fullgjort sin vapenöfning vid hären. Detta kan återigen endast ske genom frivilliga skjutöfningar, och genom sådana skulle det äfven kunna vara möjligt att förbereda ynglingen, så att han under sin öfningstid vid hären skulle kunna hinna förvärfva den nödiga utbildningen och rutinen i skjutning.

Ja det är nog godt och väl tänker ni, att man "skulle kunna", men är det i verkligheten möjligt? Är icke skarp-skytterörelsen och dess öde ett tydligt bevis på att det är

omöjligt att uträtta någonting med frivilliga öfningar. Denna rörelse som sattes i gång med så mycken entusiasm, fortgick blott ett år med full kraft för att därefter så småningom tyna af och till sist så godt som själfdö. Men de män som satte skarpskytterrörelsen i gång, hade i sin frihetsifver icke nog kallt beräknat storleken af den börda som de ville pålägga. De ville, att alla militära kunskaper och färdigheter skulle inhämtas på frivillig väg. De ville skapa en frivillig här som skulle uppträda rivaliserande med den stående hären, och kräfde därigenom af rörelsens medlemmar offer af tid, pengar och frihet som de icke ville gifva, då nyhetsruset gått öfver, och som det var för mycket begärddt, att de skulle gifva utan under trycket af en stor och öfvenhängande fara.

Ej heller erbjuder den frivilliga skytterrörelse, som uppptog skarpskytterrörelsens fallande mantel något uppmuntrande exempel. Den inskränkte sig visserligen till att bedriva endast skjutöfningar, men den var aldrig organiserad, så att någon hvarken inom regeringen eller afrörelsens medlemmar hade klart för sig huru den med statsunderstöd förvärfvade skjutfärdigheten skulle komma staten till gagn. De skjutöfningar, som bedrefvos, voro icke ens af samma slag som de som idkades vid hären. Sattes skytten in i härens led, så hade han alltså icke något direkt gagn af den på frivillig väg förvärfvade skjutfärdigheten, och någon annan gagnande användning af densamma var icke förutsedd. Det var alltså helt naturligt, att denna skytterrörelse snart skulle förlora alla praktiska och tänkande mäns intresse och den nedsjönk så småningom till en betydelselös idrottsförening som hade kvar några från skarpskytterrörelsen ärfda fosterländska fraser i sina stadgar och i ett och annat prisutdelningstal.

De exempel som skarpskytterrörelsen och den äldre frivilliga skytterrörelsen gifvit, kunna således visserligen betraktas såsom i vissa hänseenden varnande, men de bevisa ingalunda, att det är omöjligt att på frivillighetens väg afhjälpa den svaghet i skjutskicklighet, hvaraf vår här obestriddligen lider. Att söka göra detta har den nyligen omorganiserade frivilliga skytterrörelsen gjort till sitt mål.

Innan jag söker visa de vägar, på hvilka den kan nå fram till detta mål, vill jag i största korthet redogöra för den nya organisationens hufvuddrag.

Af dem som vilja öfva sig i skjutning, sammansluta sig de som bo i samma by eller samma gård, till ett *skjutlag* och välja inom sig en skjutlagsförman, som tager hand om till skjutlaget utlämnade gevär och öfrig materiel, tillser att öfningarna ske med ordning, mottager, fördelar och redovisar

skjutlaget tillkommande bidrag i kontant eller natura m. m. I glest befolkade trakter bör skjutlaget hafva en egen mindre skjutbana, å hvilken öfningar kunna bedrifvas på de korta allmänast förekommande afstånden.

Skjutlagen inom en kommun, ett pastorat eller på annat sätt begränsadt område af lämplig storlek förenas till en *skyttförening*. Denna står under ledning af en af föreningen själf vald styrelse med ordförande. Styrelsen handhaffer föreningens angelägenheter, förvaltar dess tillgångar, ingifver erforderliga rapporter och rekvisitioner, anordnar gemensamma öfningar och täflingar inom föreningen m. m.

I hvarje län eller undantagsvis provins sammanföras skyttföreningarna till ett *skyttförbund*, som står under ledning af en af skyttföreningarna inom länet eller provinsen vald styrelse med ordförande och verkställande utskott, i hvilket Kongl. Maj:t äfven tillsätter ett ombud. Förbundsstyrelsen har till hufvudsaklig uppgift att inom förbundets område genom råd och dåd föra den frivilliga skytterörelsen framåt; att med stöd af sin kännedom om personer och förhållanden till- eller afstyrka de ansökningar, som från skyttförening eller enskild person i skytteangelägenheter insändas till högre myndighet; att anordna gemensamma täflingar för hela förbundet, m. m.

Till sist finnes en *Centralstyrelse för de frivilliga skyttföreningarna*. Denna som består af ordförande, verkställande utskott och öfriga styrelsemedlemmar, väljes af representanter från samtliga skyttförbund. Dessutom insätter Kongl. Maj:t 2 eller flera medlemmar i verkställande utskottet.

Centralstyrelsen, som är den förmedlande länken mellan den frivilliga skytterörelsen i landet och regeringen, beräknar och begär nödiga anslag till skytterörelsens befrämjande; afgifver förslag till de beviljade anslagens användande och fördelning; förmedlar lån af gevär m. m. och utreder alla ansökningar och ärenden, som beträffande den frivilliga skytterörelsen skola afgöras af regeringen; utarbetar förslag till instruktioner för öfningar och täflingar, m. m.

Den på detta sätt organiserade frivilliga skytterörelsen har såsom förut nämnts gjort till sin uppgift att försöka afhjälpa härens svaghet i skjutförmåga.

För att kunna fylla denna uppgift måste den i sig upptaga den stora massan af landets manliga befolkning, ty det är numera denna som utgör hären. Vid första ögonkastet kan detta synas vara omöjligt, och med skäl kan anföras att skarpskytterörelsen, som dock omfattades med vida större entusiasm än som nu kan väntas, i sig upptog endast en bråkdel af befolkningen. Men orsaken till att man hittills miss-

lyckats i att få alla med i rörelsen har varit, att föreningarna icke hafva vändt sig till rätt publik, till den yngre ungdomen. Tänka vi oss tillbaka till den tid, då vi voro pojkar, och uppfriska vi vårt minne med att studera våra egna barn, så se vi att en pojke, så snart han väl fått sina lemmars fria bruk, sträfvar att utsträcka sitt maktområde längre än armen räcker: han börjar kasta sten, snöbollar och dylikt. Men snart är han oförnöjd med den träffsäkerhet som han genom kastning kan uppnå, och skaffar sig om det är honom möjligt pilbåge eller puströr. Då vid öfvergången till ynglingaåldern dessa leksaker och det resultat i träffsäkerhet och skottvidd som han med dem kan uppnå, icke vidare tillfredsställa honom, så fordras det både bestämdt förbud och bestämda ekonomiska hinder för att han icke skall skaffa sig ett skjutvapen och efter bästa förstånd öfva sig därmed. Om nu den frivilliga skytterörelsen gör till en af sina viktigaste uppgifter att taga hand om denna skjutlusta som utan undantag finnes hos alla friska ynglingar, och leda den i rätta spår, om den vänder sig till dem och säger: här få ni låna vapen; här få ni ammunition; här ha ni en skjutbana som ni få skjuta på, och här äro några snälla farbröder som vilja lära eder huru det skall gå till, så kommer den säkerligen icke att lida af brist på deltagare. För att möjliggöra detta är åldern för inträdet i skytteföreningarna nedsatt till 16 år; staten utlånar ett vapen till hvar femte medlem af förening; hvarje nyinskrifven medlem erhåller fritt ett antal patroner, t. v. 60; anslag till skjutbanor beviljas årligen i stor mängd, så långt de tillgängliga penningemedlen räcka. Det återstår blott att föreningarnas styrelser kunna frigöra sig från gamla fördomar och å ena sidan genom uppmaningar till allmänheten att låta ynglingarna ingå i föreningarna, och å andra sidan genom att göra allt hvad de kunna för att i ekonomiskt hänseende underlätta detta inträde, för att den viktiga idén skall kunna förverkligas. Pojkarna orka ej med gevären, säges det. Nå väl! låt dem skjuta med stöd eller låna karbiner åt dem. Föreningarna kunna icke bestå utan inträdesafgifter säges det. Nå väl! tag en del af de pengar som vanligen användas till pris och betala med dem inträdesafgifterna för ungdomarna, som hafva nog stort intresse för själfva skjutningen för att vilja skjuta äfven om utsigten att få pris är ingen eller ringa. Och de ynglingar som e. i gång kommit in i föreningarna och der fått vana vid skjutöfningar och blicken öppnad för deras betydelse, äro sedermera lätta att hålla kvar och blifva det än mera, då sammanhanget mellan den frivilliga skytterörelsens och härens skjutöfningar en gång kan göras starkare och mera i ögonen fallande än det nu är.

Såsom nämndes få föreningarna låna ett vapen, gevär eller karbin, för hvar femte medlem. Att låna karbiner åt

de svagare ynglingarna har ännu icke kommit i allmänare bruk, men kan och bör göra det framdeles. Ett önskemål vore äfven att utlåningen af vapnen kunde ske med något mindre omständigheter och tidsutdrägt än nu är förhållandet. Vapnen borde kunna utlånas af förbundsstyrelsen. De borde för sådant ändamål uppställas i närmaste regementsförråd och stå under kontroll af K. Maj:ts ombud i förbundsstyrelsen. Med en sådan anordning kunde vapnen indragas hvarje vinter och öfverses, hvarigenom vederbörandes betänkligheter mot utlåning af statens vapen till frivilliga skytteföreningar i betydande grad skulle minskas.

Om äfven en och annan ytterligare förenkling i de nu gällande bestämmelserna angående det frivilliga skytteväsendet skulle vara önskelig, så ligger i dem intet som hindrar att rörelsen kan vinna den allmänna utbredning, som är nödvändig för att den skall blifva af verkligt gagn för stärke-kandet af härens skjutförmåga. Hvad som hindrar, det är att allmänheten icke ännu fått en riktig uppfattning om betydelsen af att den mangrant deltagar i den frivilliga skytterörelsen.

Men det är icke nog att allmänheten skjuter; den måste öfva ett sådant slags skjutkonst, som användes i krig, eller som kan tjäna såsom grundlag vid förvärfvandet af ett sådant slags skjutkonst. Skjutkonsten har nämligen flera ganska vidt skiljda afarter, och det är såsom erfarenheten visat, ganska lätt att råka in på en afväg och öfva ett helt annat slags skjutkonst än den man i verkligheten behöfver. Såsom exempel härpå kan anföras skarpskyttarnas och de äldre skytteföreningarnas skjutöfningar. Dessa bestodo såsom bekant uteslutande i skjutning på 240 m. afstånd i själfvald stående ställning, ehuru det torde vara omöjligt att påstå, att ett sådant slags skjutning kan vara vare sig direkt eller indirekt förberedande för något slags skjutning som kan förekomma i ett nutida krig. Såsom ett annat exempel kan anföras våra jägareförbund, hvilka såsom namnet antyder kunde förutsättas drifva skjutöfningar såsom en förberedelse för jakt, men som i stället idka finskjutning med särskilda gevär, som äro så godt som odugliga för jaktändamål.

Det är således nödvändigt att öfvervaka att den frivilliga skytterörelsens skjutöfningar ledas in på och kvarhållas på sådana vägar som leda fram till ett praktiskt förnuftigt mål. Detta kan svårligen ske utan genom instruktörer. Då det gifvetvis på många orter möter betydande svårigheter att skaffa kunniga och i öfrigt lämpliga instruktörer, så torde det vara nödvändigt att närmare påvisa, att de verkligen behöfvas, samt sättet huru de skola kunna anskaffas.

Först och främst måste det ju för nybörjande skyttar underlätta förvärfvandet af träffsäkerhet, att det finnes en

instruktör, som kan visa dem huru de systematiskt böra gå till väga, och som genast kan påvisa och rätta begångna fel. Rättas icke genast i början fel som ofta förekomma hos nybörjare, särskildt vid skottets affyrande, så bliver träffresultatet sämre och sämre eller åtminstone allt mera opålitligt och ojämnt, ju mera skytten skjuter. Behovvet af en instruktör som genast kan se och rätta sådana fel, har icke hittills kunnat vara synnerligen kämbart, ty man har icke sträfvat att få *alla* med och funnit det helt naturligt att de som gått med vid skjutöfningarna någon tid men fått dåliga träffresultat, dragit sig tillbaka såsom saknande anlag för skjutning. Men nu vilja vi ju hafva *alla* med, både dem som från början visa anlag och dem som sakna sådana, och därför måste det finnas en instruktör som kan se hvilka fel som begås och rätta dem.

Men icke nog härmed. Öfningarna böra dessutom genomströmmas af en militär anda, så att hvad som öfvas och läres har eller lätt kan böjas in i den militära form som är nödvändig, då skjutkonsten skall användas till nationens försvar. Därför bör det finnas en instruktör, som fått lära sig huru man tänker sig att skjutningen kommer att gestalta sig i ett krig, och som med ledning af denna sin kännedom kan bedöma om det som öfvas, öfvas på ett sådant sätt, att det bliver en god förberedelse för striden.

Då sådana nödvändiga bemödanden att gifva de frivilliga skjutöfningarna en militär prägel mötas af icke ringa motstånd från personer, som icke kunna höja sig öfver den tidsfördrifs- eller täflingsståndpunkt från hvilken de vant sig att se och bedrifva de frivilliga skjutöfningarna, så vill jag i största korthet beskrifva huru man tänker sig att skjutningen gestaltar sig i en strid. De stridskrafter som användas till lands äro som bekant sammansatta af infanteri, artilleri och kavalleri, till hvilka komma jämförelsevis mindre afdelningar ingenjör- och sjukvårdstrupper samt trängen. Då två sådana härafdelningar gå emot hvarandra, sändes vanligen kavalleri främst för att med tillhjälp af sin större rörelsehastighet så snart som möjligt skaffa upplysning om hvar motståndaren finnes, hans styrka och förehafvanden. Då kavalleriafdelningarna mötas, försöka de att komma förbi hvarandra eller med våld drifva motståndaren framför sig. Lyckas detta så stöter kavalleriet, då sannolikt i mera eller mindre upplöst tillstånd, på fiendtligt infanteri som genom skjutning tvingar det att vända. Till följd af allmänt gällande bruk vid infanteriets sätt att bevaka sig, äro de infanteriafdelningar som kavalleriet i det ifrågavarande fallet möter, sannolikt helt små, kanske bestående blott af några få man. Svårigheterna vid skjutningen komma för dessa hufvudsakligen att bestå i den ifver och oro som öfverraskningen och den påtagligen knappa tillgången på tid till beslut och hand-

ling medför. Härtill kommer, att målet är i rörelse eller sätter sig i rörelse, så snart första skottet fallit, och att hänsyn måste tagas till afståndet både vid inställande af siktet och vid bestämmande af den punkt mot hvilken riktningen skall ske. Här är i allmänhet ingen dödsfara som hotar skytten, ej heller några andra synnerligen försvårade omständigheter, men med visshet kan dock sägas, att den som råkar i en sådan belägenhet utan annan förberedelse än skjutning på känt afstånd och med obegränsad tid mot en stillastående skottafla, den kan icke förhindra att ryttarna vända om med den underrättelsen till de sina, att de där och där sett fiendtligt infanteri och kanske andra trupper där bakom.

Då kavalleriet icke vidare kan insamla några underrättelser om fienden genom att försöka tränga sig fram rätt emot honom, drager det sig vanligen åt endera sidan och försöker att på större eller mindre omvägar från fiendens sidor och rygg få den efterlängtade öfverblicken öfver hans styrka och förehafvanden.

På framsidan, "i fronten", ersättes det af infanteri som under tiden hunnit fram och som genom framsändande af patruller mot fienden söker att fullständiga de upplysningar om honom, som kavalleriet redan lemnat. Sådana patruller bestå i allmänhet af några få man, för att det skall vara dem möjligt att obemärkta komma fram, dolda af marken och de föremål som finnas på densamma. Oaktadt det är af stor vikt att sådana patruller så vidt möjligt undvika att skjuta, ty därigenom blifva de säkert upptäckta och hindras att fullgöra sin uppgift, så kan dock sådant icke med säkerhet förekommas. Äfven fienden har skickat fram patruller som möjligen icke obemärkt kunna kringgå; på återvägen anträffas fiendliga patruller som om möjligt böra förhindras att framföra kanske viktiga meddelanden, o. s. v. Vid den skjutning som härat kan föranledas, är afståndet till målet okänt och måste bedömas, så att passande sikte kan väljas; tiden under hvilken målet visar sig är obestämd, så att det gäller att skynda på så mycket som är möjligt utan slarf; målet är kanske i rörelse, så att det är nödvändigt att rikta framför detsamma o. s. v. Till allt detta kommer oftast känslan af dödsfara, ty fienden har ju också gevär och lär väl icke tveka att skjuta, om han anser det nödvändigt för att frälsa sitt lif eller tylla sitt uppdrag. Äfven för sådana fall är ju den vanliga målskjutningen sådan som vi vant oss att se den, uppenbarligen en både ofullständig och otillräcklig förberedelse.

I sammanhang med de här anförda exemplen på huru skjutningen kan tänkas gestalta sig under förberedelserna

till den egentliga striden, torde dock uttryckligen böra anmärkas, att den är af jämförelsevis ringa betydelse. Äfven om träffresultatet blifver mindre godt, så behöfver detta icke utöfva något afgörande inflytande på stridens utgång. Det är äfven ett ringa fåtal skyttar som få tillfälle att deltaga i densamma. Men det är dock nödvändigt att äfven detta slags skjutning göres till föremål för öfning, och det vore vida lämpligare att de med särskilda anlag utrustade skyttarna, efter att hafva inlärt den skjutfärdighet som tordras af alla, öfvades så att de kunde motsvara dessa mera speciella fordringar, i stället för att såsom nu är vanligt allt jämt gå kvar i de gamla nötta spören.

Under de förenämnda förberedelserna till striden har plats utsetts åt artilleriet, som därefter sökt att så obemärkt som möjligt komma dit och öppna sin eld, och infanterimassorna föras så vidt möjligt skyddade till närheten af de platser där de afses få användning. Artilleriet riktar sin eld hufvudsakligast mot fiendens artilleri, men kan någon del undvaras vid beskjutningen af detta, det för tillfället viktigaste målet, så vändes den mot det anryckande infanteriet, där detta här och hvar måste visa sig vid passerandet af någon öppen terrängsträcka.

Sedan infanteriet numera är beväpnadt med långskjutande gevär, behöfver det icke vara en overksam åskådare af artilleriets arbete. I skydd af marken kunna ofta infanteri-afdelningar komma fram till någon höjdkam eller något skogsbryn så långt framför artilleriet, att äfven de med verksam eld kunna nå artilleriets mål, eller kanske andra trupp-afdelningar som artilleriet icke kan upptäcka från sin ståndpunkt eller, upptaget som det är på annat håll, icke hinner att beskjuta. Skotthållet är visserligen långt, kanske 1,200—1,500 m., men är målet stort och har man på ett eller annat sätt förskaffat sig en någorlunda tillförlitlig kännedom om afståndet, så är det skäl att öppna eld. En sådan eldgifning kan, om den är förnuftigt planlagd och väl utförd, blifva den droppe som kommer den i en spännande jämnvigt stående striden mellan båda parternas artilleri att luta öfver till vår förmån; den kan tvinga en i framryckning varande bataljon eller ett kompani att upplösa sig i mindre afdelningar och dymedelst rycka en del af dess chefs befäl deröfver ur hans hand o. s. v. Skjutningen tillgår på det sätt, att skyttarna ligga tätt vid sidan af hvarandra i en skyttelinie, eller om utrymmet är trångt, på två eller i nödfall flera led bakom hvarandra. Somliga ligga på marken och hafva gjort det så förmånligt som möjligt för sig och sitt gevär; andra som ingenting se i den ställningen, stå på knä, och en och annan som kommit i en sänka eller fått ett skyddande fö-

remål framför sig, står på huk, beredd att resa sig då han skall afgifva sitt skott. Befälhafvaren angifver det mål som skall beskutas och huru siktet skall ställas. Skotten afgifvas därefter enligt befälhafvarens bestämmande antingen af alla man i en afdelning på en gång i salvor eller af hvar man enskildt. Svårigheten för skytten ligger i att inrätta sig på bästa sätt till skjutning inom det honom anvisade tränga utrymmet utan att besvära eller störa sina sidokamrater; att rätt uppfatta befällningarna om mål och sikte och rätta sig därefter, och att icke af någonting kunna förledas till slarf eller oro vid afgifvandet af sina skott. För att kunna öfvervinna alla dessa svårigheter är skytten uppenbarligen icke tillräckligt förberedd genom de hittills vanliga öfningarna på skjutbanan.

Under den på förut antydda sätt fortgående inledningen af striden beslutar sig den ena af parterna, så vida det icke redan förut var gjordt, att gå försvarsvis- och den andra att gå anfällsvis tillväga. De närmare åtgörandena därvid bestämmas med ledning så väl af hvad befälhafvarna direkt kunna se som af allt jämt från kringgående kavalleripatruller och framsmygande infanteripatruller samt från de redan i strid inbegripna trupperna ingående rapporter. På båda sidorna insättes nu hufvudmassan af infanteriet i striden. Infanteriafdelningarna söka med begagnande af markens betäckningar och, där sådana icke finnas genom glesa formeringar närma sig så mycket som möjligt, men böra på inga vilkor börja skjuta förr än de kommit på hvad man i detta fall kallar verksamt skotthåll d. v. s. omkring 600 m. De hafva sannolikt redan långt förut tvingats att sprida sig i skytte-linier, som nu då elden skall öppnas, sniket uppsöka den minsta fåra eller sänka i marken för att hafva åtminstone något skydd mot den svärm af kulor, som den försvarsvis uppträdande motståndaren i en oafbruten ström sänder dem till mötes.

Då elden skall öppnas kan skytten kanske knappast se sina motståndare, där de ligga dolda, utan måste rikta mot de ställen af marken, där det med kikare utrustade befälet ser och angifver att de finnas.

Dödsfaran är öfverhängande. Vid sidan jämra sig sårade kamrater. Bullret från afdelningar på sidorna som redan öppnat sin eld, är bedöfvande. Men ändock skall skytten bibehålla sitt lugn, noggrant ställa sitt sikte och rikta på angifvet sätt och skjuta med all den öfverläggning som är möjlig. Än skall eldhastigheten ökas, då motståndaren försöker förflytta sig eller framsända förstärkningar; än skall den återigen minskas, då anledningen till ökningen upphört.

Alldeles som i "den gamla goda tiden" tillkommer öfvervigten den tappreste — åtminstone lokalt taget — men tapperheten får icke numera visa sig i bärsärkagång utan i

lugn och beräknad skjutning. Den som öfverträffar sin motståndare häruti, vinner hvarje ögonblick i öfverlägsenhet. Motståndaren börjar först, skrämde af de tätt omkring honom nedslående kulorna, att skjuta illa och snart smäller han af sina skott blindvis utan att rikta för att till sist antingen ligga alldeles stilla bakom sitt skydd eller i förskräckelse springa till en lugnare uppehållsort. Då motståndaren börjat skjuta illa och delvis upphört med sin eldgifning, då för att begagna liknelsespråk, det från honom utgående kulregnet börjat "lätta", kan skyttelinien passa på och förflytta sig framåt i syfte dels att få bättre skotthåll dels att möjligen vinna bättre betäckning. Under tiden då han sålunda lämnas i ro, växer åter motståndarens mod och måste på samma sätt som förut nedslås genom lugn i skjutningen. Under eldgifningen och under förflyttningarna glesnar skyttelinien till följd af de luckor som motståndarens kulor göra i densamma. Dessa luckor måste fyllas af från bakomvarande afdelningar framsända skyttar som utom det tillskott i frisk lefvande kraft de medföra, äfven öka ammunitionsförrådet i skyttelinien. De medföra nämligen ett förut från ammunitionsvagnarna hämtadt öfverskott af ammunition, som efter framkomsten till skyttelinien genom langning och kastning kringspredes i densamma.

På så sätt närmar sig eldlinierna allt mer hvarandra. Har artilleriet lyckats att vinna bestämd öfvervikt öfver motståndarens artilleri, så vänder sig en del däraf mot sådana delar af motståndarens skyttelinier som bjuda det allvarligaste motståndet, eller som af befälhafvaren angifvits såsom den punkt där han ämnar söka afgörandet. På liknande sätt förhålla sig de infanteriafdelningar som gjordt sig till herrar öfver sin ursprungliga motståndare. När det någonstädes uppstår en mer eller mindre tillfällig underlägsenhet, uppbjudas alla krafter för att genom framsändande af förstärkning återställa jämvikten och om möjligt framkalla öfvervikt, men till sist synes öfvervikten allt mera tydligt luta åt endera sidan. Genom en sista, yttersta kraftåtgärd, genom insättande af reserven åstadkommes nu ett afgörande. Att göra detta på rätt tid, på rätt ställe och på rätt sätt är en af fältherrekonstens finesser, och jag kunde således saklöst här lämna denna sak åsido, om icke vid afgörandet oftast förekomme en ny form för skjutningen. Vid den i det ifrågavarande fallet förekommande stora förflyttningen af truppmassor som hafva sin hufvuduppmärksamhet riktad mot ett dem förelagdt mål och ofta måste fram öfver öppna terrängsträckor, erbjuder sig, i regel kan man säga, tillfälle för motståndarens kavalleri att öfverraskande och i massa kasta sig öfver framryckande afdelningar. Olycklig den trupp som icke märker faran i tid och som då den märker den, icke står såsom en mur, färdig att på befälhafvarens befallning

utsända den ström af kulor som är det enda medlet att hejda den framstörtande lavinen. Här gäller det för skytten att, oaktadt han står inklämd i tätt slutna led, genast på bästa sätt ordna sig för skjutning utan att onödigtvis besvära sina sidodamrater och att skjuta både med ordning och hastighet, oaktadt förberedelsetiden varit kort och en ögonskenlig lifsfara är öfverhängande.

Af det förestående försöket till skildring af huru skjutningen kan gestalta sig i en strid framgår tydligt, att den fordrar en mångsidigare förberedelse än den en skytt som på egen hand öfvar sig i skjutning, kan begäras förskaffa sig. Behovet af sakkunnig handledning är påtagligen oafvisligt.

Men, invänder ni, icke kan en instruktör, äfven den skickligaste, öfva de frivilliga skyttarna i allt detta! Icke kan han sätta dem i trupp och med skjutning genomgå alla sådana situationer som kunna tänkas förekomma i fält! Nej det kan han visserligen icke. Men förrän öfning i trupp kan ske, måste den enskilde vara öfvad så att han förstår och kan sina åligganden såsom en *del* af truppen, och detta kan instruktören lära honom. Under den aktiva militärtjänstgöringen får han sedan vänja sig vid skjutningen i trupp och sålunda få sin utbildning såsom skytt fullänad. Nu kan vid de militära öfningarna alldeles för ringa tid och ammunition ägnas åt skjutningen i trupp, men detta missförhållande skulle kunna ändras, om de värnpliktiga förut fått en sakförständig enskild utbildning i skjutning, och en sådan kunna de få så snart vi fått tillgång på goda instruktörer.

Det gäller således blott att se till huru sådana skola kunna skaffas. Ingenting är enklare blott det frivilliga skytteväsendet verkligen *vill* hafva sådana. Instruktörskurser kunde utan svårighet inrättas vid snart sagdt hvilken mötesplats som helst, och en stor del af arméns officerare skulle säkerligen med stort intresse mottaga förtroendet att där tjänstgöra såsom lärare, äfven om de därmed förenade inkomsterna icke räckte mera än till ett nödorttigt lifsuppehälle.

Jag hoppas med det föregående hafva tydligen visat, att det hos vårt försvarsväsende finnes en svaghet som kan afhjälpas genom ett på rätt sätt ordnad frivilligt skytteväsende. Jag har vidare visat i hvilken riktning det frivilliga skytteväsendet bör arbeta för att fylla en sådan uppgift. Jag vågar därför hoppas, att ni som läst detta, beslutar er för att göra hvad ni kan för att det frivilliga skytteväsendet måtte få en kraftig utveckling och att ni låter beslutet åtföljas af handling.

C. L—n.

Svensk Skyttetidskrift

organ för den frivilliga skytterörelsen i Sverige, hvilken har till uppgift att till fäderneslandets försvar utbilda goda skyttar. Genom sin stora spridning öfver hela landet synnerligen lämplig för annonsering.

Utkommer med 6 häften under året.

Prenumerationspris 80 öre (postarvodet inberäknadt).

Svenska flaggor

i **alla** storlekar af 1:a svensk bomullsflaggduk.

Rekommenderas såsom prydliga, hållbara och **ofantligt** billiga. Ex.: en 3 m. lång unionsflagg kostar endast 9 kronor (i handeln kr. 19: 75)

Flaggor af yllefaggduk säljas 25 % billigare än i handeln.

Vilh. Wahlquist,
Stockholm Kh.

Alla. telefon 88 50.

